

Foto: Ton Lansdaal

Ijsvogels in onze regio

in 2023

De Ijsvogelwerkgroep van onze Vogelwerkgroep heeft ook in 2023 weer naar Ijsvogels gekeken. Wat zijn de resultaten en wat viel op?

■ *Letizia Baas*

De inventarisatie door de eigen waarnemers van de werkgroep en de analyse van de waarnemingen op Waarneming.nl leverden 12 broedparen op, waarvan vier broedparen twee legsels produceerden, dus in totaal 16 broedgevallen. Dat zijn 4 broedgevallen meer dan in 2022.

We hebben broedparen met (waarschijnlijk) broedsucces waargenomen in de volgende gebieden:

- Hoofddorp: Geniedijk zowel aan de Heem-

steedse als aan de Aalsmeerse kant

- Spaarnwoude: in de wijde omgeving van Houtrak Amsterdamse Golfclub
  - Spaarndam: rond de forten aan de Mooie Nel
  - Heemstede: in het Groenendaalse Bos
  - Velsen: in de landgoederen rond Beeckestijn
  - Duinen: verschillende locaties in de AWD en Nationaal Park Zuid-Kennemerland.
- Sommige ijsvogelwanden moesten worden

hersteld. Dit is voortvarend opgepakt, al dan niet samen met Natuurlijke Zaken (in de gemeente Haarlem), of door de waarnemers zelf. Wat viel ons verder op?

Bedreigingen

We merken dat de natuur verder onder druk staat. Een in het verleden mooie en elk jaar gebruikte broedlocatie rond de Poelbroekpolder heeft te lijden door een wijziging in de waterhuishouding. Het waterniveau is gezakt en de broedlocaties, twee kunstwanden, zijn in de praktijk daardoor onbruikbaar geworden. Over deze locatie vindt overleg plaats tussen Leo Peterzen van de werkgroep en Klaas Jan Koedijk van Natuurlijke Zaken, ook de ecooloog van de gemeente Haarlem is hierbij betrokken. Leo kent het gebied als geen ander. Het herstellen van de waterhuishouding komt naar de mening van de Vogelwerkgroep ook ten goede aan weidevogels die gebaat zijn met een plas-drassituatie.

Kunstwanden

Aan de hand van alle waarnemingen die duiden op broedgedrag valt op dat er geen enkel broedgeval lijkt te zijn in de door de werkgroep aangelegde kunstmatige ijsvogelwanden, noch in Haarlem noch in de buitengebieden. Het blijft gissen naar een oorzaak. Sommige broedwanden zijn niet meer geschikt, zie boven, of zijn nooit geschikt geweest, zoals in het Reinaldapark. Maar ook afgelegen en perfect onderhouden wanden worden overgeslagen. De vele stormen van de laatste tijd hebben veel bomen doen omgaan. Misschien voelen IJsvogels zich daarom nu ook makkelijker thuis in de kluiten die daardoor beschikbaar zijn gekomen? Of zou de toegenomen drukte in de natuur als gevolg van corona er toe hebben geleid dat IJsvogels dieper het bos in gaan om te broeden, als er maar open water in de buurt is?

De IJsvogelwerkgroep concludeert hieruit dat we terughoudend moeten zijn met de aanleg van nieuwe kunstmatige vogelwanden. Kanten langs het water afsteken is mogelijk wel nog een goede optie, zeker wanneer er veel IJsvogels langs het water worden gezien en de omgeving zich leent voor broedgevallen.

Waarnemers

Ik maakte mij een beetje zorgen over het aantal waarnemers voor de IJsvogelwerkgroep, sommigen haken af of reageren niet meer op de oproepen te gaan waarnemen. Andere waarnemers, waaronder ik zelf, zijn door verschillende omstandigheden niet in staat geweest (voldoende) keren op pad te gaan. Dit alles heeft ongetwijfeld geleid tot een lagere 'opbrengst' dan gewenst. Inmiddels is er een oproep geweest op de website en in de nieuwsbrief. Dit heeft geleid tot een flink aantal aanmeldingen voor de regio Heemstede, mogelijk ook nog voor Schalkwijk e.o. en Overveen. De nieuwe waarnemers zullen worden ingewerkt door ervaren waarnemers. Ook voor de overige regio's in Zuid-Kennemerland hebben zich waarnemers aangemeld. Inmiddels is er zelfs de luxe van een wachtlijst.

Vorst in januari

In de eerste helft van januari was er een korte vorstperiode. Van een aantal waarnemers heb ik gelukkig de terugkoppeling gekregen dat 'hun' IJsvogels de vorst lijken te hebben overleefd. Dankzij wakken of toch nog open water in de buurt. Daarna is er, in ieder geval tot eind februari, geen vorst meer geweest. Jammer voor de schaatsters, maar fijn voor de IJsvogels.

We hopen op een goed ijsvogeljaar 2024.